

TUBERKULOZA

Uzročnik tuberkuloze

Tuberkuloza je zarazna bolest koja prvenstveno zahvaća pluća, ali može zahvatiti i neke druge organe (limfni čvorovi, mozak, bubrezi, kosti) pa tada govorimo o izvanplućnoj tuberkulozi. Bacil tuberkuloze (bakterija štapićastog oblika) ili Kochov bacil nazvan je po Robertu Kochu koji je 1882. godine objavio svoje otkriće o uzročniku tuberkuloze. Od tuberkuloze može oboljeti svatko, no češće se razvija kao bolest nekih skupina ljudi (beskućnici, zatvorenici, raseljene osobe, alkoholičari) zbog neishranjenosti, loših higijenskih uvjeta, niskog životnog standarda i slično.

Izvor zaraze i simptomi tuberkuloze

Izvor zaraze je bolestan čovjek u čijem se iskašljaju nalaze bacili tuberkuloze koji se šire kapljičnim putem zrakom kao obična prehlada. Osobe zaražene bacilom tuberkuloze ne moraju nužno oboljeti jer uzročnik tuberkuloze može opstati u ljudskom organizmu bez simptoma bolesti. Kod većine ljudi uzročnik tuberkuloze uništava se vlastitom otpornošću organizma pa samo manji postotak osoba oboli od aktivne i većinom plućne tuberkuloze. Svaka neliječena osoba oboljela od tuberkuloze može zaraziti od 10 do 15 osoba godišnje, a barem jedna od njih će oboljeti. Tuberkuloza se većinom otkriva slučajno pojavom općih simptoma bolesti koji traju dulje od tri tjedna (kašalj, umor, povišena temperatura, gubitak tjelesne mase).

Liječenje tuberkuloze

Tuberkuloza je izlječiva zarazna bolest ako se otkrije na vrijeme i pravilno liječi redovitim uzimanjem više lijekova istodobno (antituberkulotici). Liječenje tuberkuloze započinje u bolnici u trajanju dva mjeseca, a nakon otpusta iz bolnice traje još četiri mjeseca kod kuće, pridržavajući se liječničkih uputa. Nepravilno liječenje smanjuje mogućnost potpunog izlječenja, a može dovesti i do razvoja težih oblika multirezistentne tuberkuloze (stvaranje otpornosti prema nekim ili svim lijekovima). Tuberkulozni bolesnik koji se ne liječi opasan je za okolinu, a 50 posto neliječenih bolesnika umire tijekom pet godina. Najbolja primarna prevencija protiv tuberkuloze je cijepljenje.

Proširenost tuberkuloze u svijetu i Hrvatskoj

Prema podacima Svjetske zdravstvene organizacije za 2017. godinu od tuberkuloze kao zarazne bolesti umire najviše ljudi u svijetu (više nego od AIDS-a i malarije). Među osobama zaraženim HIV-om tuberkuloza je postala najčešća pridružena zarazna bolest i vodeći uzrok smrti među oboljelima od AIDS-a.

Od aktivne plućne tuberkuloze boluje 10,4 milijuna ljudi u svijetu, uključujući jedan milijun oboljelih osoba koje su zaražene HIV-om. Svake godine od tuberkuloze umire 1,7 milijuna ljudi, najviše u zemljama istočne Europe, jugoistočne Azije i područjima Afrike južno od Sahare. Posljednjih godina

uočava se porast oboljelih od tuberkuloze kod osoba koje boluju od kronične opstruktivne plućne bolesti (KOPB), dijabetesa, malignih bolesti ili koje su na neki drugi način oslabljenog imuniteta, a čije liječenje traje najmanje 12 mjeseci.

U Hrvatskoj je posljednjih desetljeća zabilježen pad broja osoba oboljelih od tuberkuloze, koji prema podacima Hrvatskog zdravstveno-statističkog ljetopisa za 2016. godinu iznosi 11 oboljelih na 100 tisuća stanovnika (ukupno 454 osobe). Jedna četvrtina oboljelih osoba starija je od 70 godina. Bez obzira što je epidemiološka situacija u Hrvatskoj dobra i pod kontrolom, na tuberkulozu treba stalno misliti, osobito kod upale pluća koja ne prolazi uz uobičajeni antibiotik, kod osoba koje dugotrajno i suho kašlju, kod nejasnog gubitka apetita, pojačanog znojenja i dr.

Svake godine Hrvatski Crveni križ obilježava Tjedan borbe protiv tuberkuloze od 14. do 21. rujna, čime se želi upozoriti sve građane, oboljele osobe i članove njihovih obitelji na važnost sprečavanja, ranog otkrivanja i pravilnog liječenja tuberkuloze.